

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๕๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของนายวราเทพ รัตนากร รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๕) ประกอบ มาตรา ๑๗๔ (๕) หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๔ บัญญัติว่า รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๕) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีก่อนได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๘๒ บัญญัติว่า ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๓) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗๔

คดีนี้มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่า ผู้ถูกร้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ (๕) หรือไม่ พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ (๕) บัญญัติห้ามผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยพ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีก่อนได้รับการแต่งตั้ง มิให้แต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี เพราะขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้าม สำหรับผู้ถูกร้องต้องคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๐/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ว่าผู้ถูกร้องปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงานสลากกินแบ่ง

รัฐบาลและแผ่นดิน มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ให้จำคุกเป็นเวลา ๒ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี จากข้อเท็จจริงดังกล่าวฟังยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง “พิพากษาให้จำคุกเป็นเวลา ๒ ปี” แต่ศาลให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ผู้ถูกร้องจึงยังมิได้ถูกลงโทษจำคุก ๒ ปี คงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยว่า การที่ศาลรอการลงโทษจำคุกให้กับบุคคลใดแล้วจะถือว่าผู้นั้นไม่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือไม่ หากแปลความหมายดังกล่าวก็จะหมายความว่าคำพิพากษาให้จำคุกถือว่าไม่มีเพราะไม่ได้จำคุก คำพิพากษาจำคุกจะมีหรือมีผลต่อเมื่อมีการจำคุกจริงเท่านั้น เหตุผลที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ที่ให้ศาลใช้ดุลพินิจรอการลงโทษ เพื่อให้ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดมิให้ถูกลงโทษ หากมิได้กระทำความผิดอื่นอีกก็ให้ผู้นั้นพ้นจากการถูกลงโทษในคดีนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๘ วรรคท้าย ตามเหตุผลของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๘ จึงต้องหมายความว่า ผู้ที่ศาลเมตตาการลงโทษก็เพื่อให้พ้นจากการถูกลงโทษในคดีนั้น มิได้หมายความว่า ผู้ที่ศาลรอการลงโทษจะเป็นบุคคลที่ศาลมิได้พิพากษาให้จำคุก กับเมื่อถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นตำแหน่งที่ต้องบริหารประเทศชาติ เป็นตำแหน่งที่มีอำนาจ มีเกียรติยศสูง จึงต้องสรรหาบุคคลดี มีความรู้ ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม มาตรฐานต้องสูงกว่า บุคคลธรรมดา บุคคลที่มัวหมองเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก จึงไม่เหมาะสมในการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ จึงบัญญัติผู้มีลักษณะต้องห้ามไว้ตาม (๔) และ (๕) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ (๕)

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๕) หรือไม่ เห็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) นั้น ต้องหมายความว่า ต้องคำพิพากษาให้จำคุก ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี คดีนี้ผู้ถูกร้องต้องคำพิพากษาให้จำคุกก่อนที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง จึงไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓)

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) นั้น ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ ดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วว่า ผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ (๕) ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายวราเทพ รัตนากร รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๗๔ (๕)

นายอนุรักษ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ